

Mentaltest med soldater och spöken!

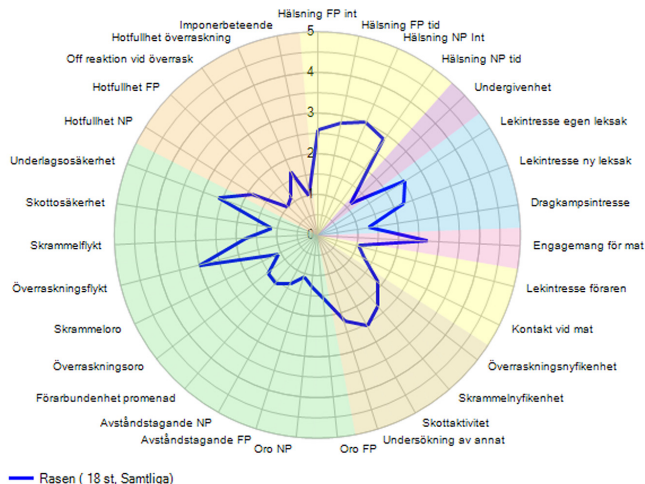
För 10 år sedan fick mina två dåvarande Petiter genomgå ett mentaltest. Det var en spännande upplevelse som gav mig en hel del ny kunskap om mina hundars mentala kapacitet och begränsningar. Och jag vågar påstå att både hundarna och jag tyckte det var roligt trots en del skrämmande upplevelser under provets gång. I början av augusti var det dags igen. Två nya Petiter - Dallas 8 år och Jaja 2 år fick prova på Barbro Börjesson-gruppens mentaltest. Barbro höll själv i testdagarna med en grupp auktoriserade domare som gjorde bedömningarna.

Skog av olika tester

Som sann förespråkare av konkurrens gillar jag att olika organisationer utvecklar egna tester. Jag måste dock erkänna att när det gäller mentaltester så kan utbudet av tester kännas förvirrande inte minst som de benämns med abstrakta bokstavskombinationer. Några exempel:

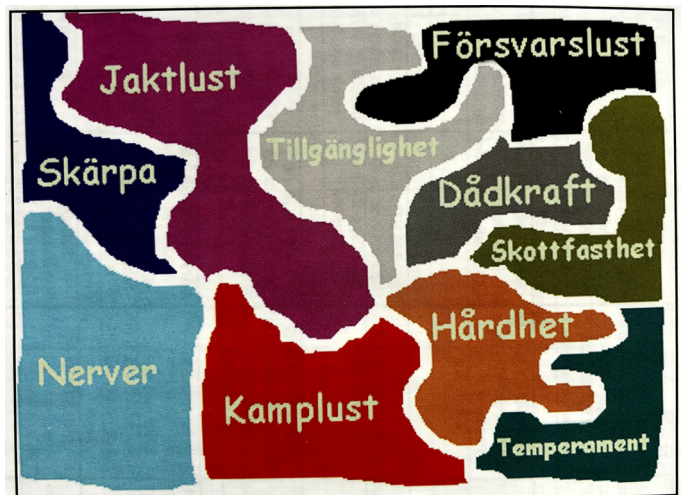
- BB-testet (Barbra Börjesson testet)
- BPH (Beteende och Personlighetsbeskrivning Hund) - SKKs officiella test
- MH (Mentalbeskrivning Hund) - Obligatorisk prov inom Brukshundklubben för registrering av valpar och som registreras av SKK
- MT 2007 (Mentaltest 2007) – Brukshundsklubbens tidigare test som registreras av SKK
- MT 2017 (Mental Test 2017) – Brukshundsklubbens senaste test som inte registreras av SKK
- L-test (Lämplighetstest) - Statens Hundskola

BB testet tillhör gruppen inofficiella tester som inte registreras av t ex SKK. Det som bl a skiljer ut testet

från de officiella testerna som registreras är att man inte är låst till kodningar och poängsättning av testresultatet. I stället kan man lägga fokus på att verbalt beskriva exakt hur hunden beter sig i olika situationer. Det menar Barbro många gånger säger mer för en användare än en siffra. Alltför många värderar en hunds brister och förtjänster efter protokollets slutsumma i stället för att tänka på hur den testade hunden har reagerat under testet, skriver Barbro i skriften Mentaltest. Tänkvärda ord inte minst för de som nu jobbar med revision av våra drevprovsregler.

Vilka hundar är då lämpliga att ta till testbanan? - Det finns inga begränsningar, säger Barbro. Som uppfödare vill man ha tidiga svar på potentiella avelstikar. Flertalet tester görs med hundar kring två årsåldern men det finns också behov av att testa såväl yngre som äldre hundar och även de officiella testerna har utsträckt tidigare ganska snäva åldersgränser. Hurra Dallas du får vara med!

Hunden skall ha en positiv totalupplevelse

Testet har tre faser och sammantaget 10 olika moment. En grundbult är att hunden helst inte skall ha konfronterats med upplevelserna tidigare eftersom man då har svårt att säga om reaktionen är spontan eller baserad på igenkännande. Hunden skall uppleva testet positivt och därför inleds det i den första fasen med enbart positiva händelser. T ex inbjudan till lek med vänliga människor och stimulans av instinkten att jaga något som flyr.

I nästa fas utsätts hunden för plötsliga överraskningar av stigande svårighetsgrad i syfte att bedöma hundens analys- och initiativförmåga. Överraskningarna utgörs av t ex soldatliknande pappfigurer med bistra miner som hunden skall ta sig förbi. Eller figurer som plötsligt dyker upp från ingenstans. Även känsligheten för ljud testas. Under fasen provas hundens

koncentrationsförmåga, förmåga att övervinna rädsla samt graden av nyfikenhet.

Även i den tredje fasen testas hundens koncentrationsförmåga och nyfikenhet. Här inbjuds hunden även till social kamp och möjlighet att visa försvarslust. Provet avslutas med att hundens skottfasthet testas.

Avreaktion viktigt

Efter varje upplevelse ges hunden tillräcklig tid för avreaktion. Hunden skall vara helt trygg i att den löst uppgiften utan kvardröjande osäkerhet. Hunden skall av egen fri vilja gå fram och nosa på allt som den tidigare känt rädsla eller osäkerhet inför.

Brukshundsklubben lagrar liksom SKK alla testdata från sina officiella tester i sina databanker och medger analyser och jämförelser mellan såväl raser som enskilda hundar. Fördelen med enkla poängsystem är att data lätt kan presenteras t ex i sk Spindeldiagram (se diagrammet över Basset Fauve de Bretagne hämtat från SKKs avelsdata). Läger man på sin egen hund på branschsnittet så ser man snabbt hur den egna hunden avviker på olika sätt. Det gör det lätt för uppfödaren om man i sin avel vill förstärka en viss egenskap.

Även BB-gruppen har en databas där alla testresultat sparas. Eftersom protokollet är verbalt sparas det som det är utan översättningar till poäng etc. Det ger användaren möjlighet att se exakt hur hunden har betett sig i olika avseenden under testet. Detta är något som efterfrågas inte minst av specialister som vill göra sina egna tolkningar.

Två individer – två väsensskilda testresultat

Alltnog så stod han då där, min åttaåriga Dallas. Inte var han lättflörtad. Intresset för de inledande lekinvationerna var minst sagt lamt. Att rusa efter zigzagande tygbitar då? Luktas det inte vilt så kan det vara, tycktes han tänka! Noll kamplust! Obetydlig skärpa. Liten försvarslust. Desto starkare blev reaktionerna när vi kom till mera obehagliga

överraskningar. Särskilt metalliskt skrammel gav nervösa reaktioner. Måttligt hård men dådkraften var minimal och avreaktionen långsam. Skottfastheten prövades aldrig eftersom jag visste att han ogillar skarpa smällar sedan han, vid fyra månaders ålder, utan förvarning hamnade mitt i ett fyrverkericrescendo. - Provet skall alltid avslutas på ett sätt så att hundens minnesbild är att det varit en rolig dag, säger Barbro. Fyrverkerirädslan har aldrig gott ur. Dessbättre har han lärt sig skilja på och acceptera skott vid jakt och fullföljer drev fram till det fällda djuret även när skott kommer alldeles inpå honom.

Var jag överraskad av något i testresultatet? Nej, men jag gillade att man kunde sätta ord på Dallas egenskaper som bekräftade mina mera intuitiva upplevelser. Vad jag inte fick svar på är hur en tämligen tillbakadragen och genuint vänlig Petit som Dallas kan uppträda som en fullständig jaktmaskin i skogen, som inte räds några överraskningar och som svårligen låter sig fångas efter flera timmars drev! En ängel i hemmet men en odåga skogen som det står i rasstandarden.

Att unghunden Jaja, snart 2 år, är en helt annan individ bekräftades från start. Lättillgänglig med stor jaktkamplust. Allt eftersom otäckheter kom in i bilden visade hon både nyfikenhet, skärpa och försvarslust hela tiden nervfast och trygg. I likhet med rasen har hon likväl ett vekt sätt med liten dådkraft. Med mycket god koncentration avreagerar hon direkt och av egen kraft, när hon väl konstaterat att hot som hon utsätts för viker undan. Vid skott reagerar hon men släpper direkt utan kvardröjande osäkerhet. Som husse undrar jag om hon från att ha varit totalt oberörd av skott tagit intryck av sin betydligt äldre "storebror" trots idog träning med allehanda smällar inkl fyrverkerier. Barbro säger att det är visat att skotträdsla är nedärvningsbart men att det också kan påverkas genom träning sk habituering. Även när det gäller jakt är Jaja nästan en motpol till Dallas. Hon vill ha nära kontakt med husse

och återkommer helst utan anmaning efter 30 – 45 minuters drev och vid drev som går ut mer än 1 km samt direkt vid inkallning – än så länge! Inget av detta kan utläsas i testet! Och skall hon bli jaktchampion som Dallas får hon kämpa med drevtiderna. Sådana är reglerna. Tid går före sätt! Men jaktlaget gör vågen!

Jaktlust är definitivt något som sitter i generna och som är nedärvningsbart, säger Barbro. Likväl är det svårt att fånga i ett mentaltest. Även hundar som testas i låg ålder har genomgående utsatts för jaktstimulans i form av flyende djur och vittring tidigare. Därmed blir det svårt att avgöra vad som är nedärvt och vad som är inlärt. Likväl har vi jägare stor nytta av befintliga mentaltest av våra unghundar inför jaktträningen för att bättre förstå vad vi bör lägga fokus på vid inläringen.

Värt att pröva på alla hundar!

En reflektion som osökt tränger sig på är varför vi ägnar så stor uppmärksamhet åt våra hundars exteriör

(alla utställningar), förmåga att spåra och driva vilt (våra viltspårsprov och drevprov) men så lite åt deras mentala förtjänster och brister. Är det tävlingsinriktningen som styr. Inte minst Bassetbladet domineras av utställningar och prov och tävlingar i viltspår och drev. Vi tävlar dessbättre inte i hundars mentala kapaciteter men ämnet förtjänar likväl större uppmärksamhet. Under den senaste 10-årsperioden har SKK registrerat 3148 Bassetar. Endast 19 av dessa, med något undantag enbart Fauvear, har mentaltest registrerat i SKKs databas. Jag vill därför rekommendera alla att ta sina Bassetar på mentaltest! Det är både roligt och lärorikt!

Slutligen ett varmt tack till Barbro Börjesson, med assisterande domare Annicka Ohlsson, Camilla och Magnus Eklund Engvall samt Camilla Hedenstedt som agerade figurant!

Jack Junel

*Från vänster:
Annicka Ohlsson,
Barbro Börjesson,
Camilla Eklund
Engvall samt
Magnus Eklund
Engvall.
Samtliga auktorise-
rade domare.*

*Foto
Camilla Hedenstedt*